

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 233/2023-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **GULDAN, spol. s r. o.**, Hlavná 69, Bernolákovo, IČO 35 738 774, zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Jozef Holič s. r. o., Poľovnícka 4, Bernolákovo, proti (i) vráteniu spisu Najvyšším súdom Slovenskej republiky Okresnému súdu Bratislava III prípisom z 11. februára 2020, (ii) uzneseniam Okresného súdu Bratislava III č. k. 26Cb/235/2015-364 z 19. marca 2021 a č. k. 26Cb/235/2015-389 z 2. februára 2022 a (iii) uzneseniam Okresného súdu Bratislava III č. k. 26Cb/235/2015-387 z 1. februára 2022 a č. k. 26Cb/235/2015-415 z 20. februára 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

Odôvodnenie:

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 20. apríla 2023 domáha vyslovenia porušenia (i) základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) prípisom najvyššieho súdu o vrátení dovolania okresnému súdu; (ii) základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uzneseniami okresného súdu o výške náhrady trov konania a (iii) základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 13 dohovoru uzneseniami okresného súdu o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku za dovolanie proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania o dovolaní pre nezaplatenie súdneho poplatku za dovolanie.

2. Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 15. mája 2017 v spojení s rozsudkom krajského súdu z 11. apríla 2018 právoplatne zaviazaný zaplatiť žalobcovi 3 443,97 eur s príslušenstvom. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie. Okresný súd dovolanie so spisom predložil najvyššiemu súdu, ktorý mu ústavnou sťažnosťou namietaným prípisom z 11. februára 2020 spis vrátil ako predčasne predložený a inštruoval ho konanie o dovolaní sťažovateľa zastaviť, keďže sťažovateľ súdny poplatok za dovolanie 413 eur zaplatil až po uplynutí lehoty.

3. Proti tomuto prípisu sa sťažovateľ porušenia svojich základných práv domáhal už ústavnou sťažnosťou doručenu ústavnému súdu 13. júla 2020, ktorá bola uznesením ústavného súdu č. k. IV. ÚS 349/2021 zo 6. júla 2021 odmietnutá ako zjavne neopodstatnená. Námietka porušenia základných práv sťažovateľa prípisom najvyššieho súdu z 11. februára 2020 sa teda týka veci, o ktorej už ústavný súd rozhodol, čo je dôvodom jej neprípustnosti podľa § 55 a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Okrem toho je zrejmé, že o tomto opatrení najvyššieho súdu sa sťažovateľ dozvedel najneskôr 13. júla 2020, kedy aj najneskôr začala plynúť dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 druhej vety zákona o ústavnom súde, ktorá uplynula najneskôr v pondelok 14. septembra 2020. Ústavná sťažnosť proti tomuto opatreniu bola podaná 20. apríla 2023, a preto bola ako oneskorená podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

II.

4. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením vyššieho súdneho úradníka okresného súdu z 19. marca 2021 bol sťažovateľ zaviazaný nahradiť žalobcovi trovy konania 1 134,22 eur. Proti tomuto uzneseniu podal sťažnosť, o ktorej okresný súd rozhodol ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením sudcu z 2. februára 2022 tak, že ju zamietol. Z poznámky advokáta sťažovateľa na predloženej kópii uznesenia z 2. februára 2022 vyplýva, že mu bolo doručené 2. februára 2022.

5. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka okresného súdu z 19. marca 2021 sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej mal právomoc a aj podľa § 248 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) rozhodol okresný súd uznesením sudcu. Právomoc sudcu okresného súdu podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde vylučuje voči tomuto uzneseniu vyššieho súdneho úradníka právomoc ústavného súdu. Preto bola ústavná sťažnosť proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

6. Uznesenie sudcu okresného súdu bolo sťažovateľovi doručené 2. februára 2022 a v ten deň začala plynúť dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 prvej vety zákona o ústavnom súde, ktorá uplynula v pondelok 4. apríla 2022. Ústavná sťažnosť proti tomuto rozhodnutiu bola podaná oneskorene 20. apríla 2023, a preto bola podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

III.

7. Podľa pokynu najvyššieho súdu v prípise z 11. februára 2020 okresný súd ústavnou sťažnosťou nenamietanými rozhodnutiami konanie o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil. Proti tomuto uzneseniu o zastavení konania o dovolaní sťažovateľ 21. júna 2020 podal druhé dovolanie. Okresný súd 2. júla 2020 vyzval sťažovateľa na zaplatenie súdneho poplatku za toto dovolanie 10 eur. Na to sťažovateľ reagoval žiadosťou o oslobodenie od súdneho poplatku 10 eur, čo odôvodnil tým, že už zaplatil súdny poplatok za dovolanie proti rozsudku krajského súdu 413 eur a tento mu nebol vrátený. Preto okresný súd sťažovateľa vyzval na predloženie dokladov odôvodňujúcich priznanie oslobodenia od súdneho poplatku, na čo sťažovateľ reagoval tak, že výzvu odmieta, keďže súdny poplatok je v rozpore s dobrými mravmi, keďže už za prvé dovolanie súdny poplatok zaplatil, no ten mu nebol vrátený.

8. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením vyššieho súdneho úradníka okresného súdu z 1. februára 2022 sťažovateľovi nebolo priznané oslobodenie od zaplatenia súdneho poplatku 10 eur za dovolanie proti uzneseniu okresného súdu o zastavení konania o jeho dovolaní proti rozsudku krajského súdu. Okresný súd to odôvodnil § 254 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd na návrh prizná oslobodenie od súdneho poplatku, ak to odôvodňujú pomery strany a takýto návrh musí obsahovať uvedenie pomerov strany odôvodňujúcich priznanie oslobodenia. Pri skúmaní pomerov strany je povinnosťou strany – žiadateľa o oslobodenie preukázať majetkové pomery vyplnením tlačiva a predložením dokladov. Ak tak sťažovateľ neurobil, oslobodenie od súdneho poplatku mu podľa § 254 ods. 1 CSP priznať nemožno a skutočnosťou na priznanie oslobodenia nemôže byť to, že sťažovateľ zaplatil súdny poplatok 413 eur za svoje prvé dovolanie proti rozsudku krajského súdu.

9. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú odôvodnil tak, že v odôvodnení absentuje vysporiadanie sa so skutočnosťami hodnými osobitného zreteľa, a preto je v rozpore s dobrými mravmi a právom na spravodlivý proces. Podľa sťažovateľa keďže súdny poplatok za prvé dovolanie 413 eur už bol zaplatený, z týchto prostriedkov má okresný súd započítať 10 eur na zaplatenie súdneho poplatku za druhé dovolanie.

10. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením sudcu okresného súdu z 20. februára 2023 bola sťažnosť sťažovateľa zamietnutá, keďže pomery sťažovateľa boli vyšším súdnym úradníkom vyhodnotené v súlade s § 254 ods. 1 CSP a neodôvodňujú oslobodenie od súdneho poplatku. Okresný súd poukázal na to, že sťažovateľovi bolo jasné vysvetlené, na základe čoho mu nebolo možné oslobodenie priznať a na súdny poplatok 10 eur započítať už zaplatený poplatok 413 eur, keďže k započítavaniu súdnych poplatkov možno pristúpiť len vtedy, ak na dovolanie došlo k zrušeniu rozhodnutia. Preto neoslobodenie od súdneho poplatku nie je odopretím prístupu práva sťažovateľa k súdu a porušením práva na spravodlivý proces.

11. Proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka okresného súdu z 1. februára 2022 sťažovateľ podal sťažnosť, o ktorej mal právomoc a aj podľa § 248 CSP rozhodol okresný súd uznesením sudcu. Táto právomoc sudcu okresného súdu podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde vylučuje voči tomuto uzneseniu vyššieho súdneho úradníka právomoc ústavného súdu, a preto bola ústavná sťažnosť proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

12. Z rozsiahlej argumentácie sťažovateľa možno vyvodiť, že podstatou jeho námietok, z ktorých vyvodzuje porušenie svojich ústavných práv uznesením sudcu okresného súdu z 20. februára 2023, je to, že dôvodom na oslobodenie od súdneho poplatku 10 eur za dovolanie proti uzneseniu o zastavení konania o dovolaní proti rozsudku krajského súdu je to, že už zaplatil súdny poplatok za dovolanie 413 eur, o tomto jeho prvom dovolaní rozhodnuté nebolo a ani mu nebol vrátený súdny poplatok 413 eur. Tieto okolnosti sťažovateľ považuje za hodné osobitného zreteľa. Táto úvaha sťažovateľa nemá žiadny normatívny základ. Podľa § 254 ods. 1 CSP dôvodom na oslobodenie od súdneho poplatku sú bližšie nedefinované pomery strany. Sťažovateľ sa však svojou argumentáciou výkladu tohto relatívne neurčitého pojmu nedovoľáva a namiesto toho formuluje svoju vlastnú predstavu, že dôvodom na oslobodenie od súdneho poplatku majú byť okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré spočívajú v pochybeniach všeobecných súdov

či už v rozhodnutiach vo veci samej alebo v následných procesných postupoch po podaní dovolania proti rozsudku krajského súdu.

13. Potrebu zohľadnenia takýchto okolností však z pojmu pomery strany podľa § 254 ods. 1 CSP nemožno vyvodit'. Pomerom strany môže byť len jej majetková a finančná situácia, ktorá by jej znemožňovala zaplatiť súdny poplatok. Z tohto pojmu nemožno vyvodit', že takýmito okolnosťami by mohli byť hoc aj nesprávne rozhodnutia alebo postupy v súdnom konaní. Sťažovateľ sa teda pod heslom spravodlivosti dožaduje takého použitia zákona, ktorý by bol nad rámec jeho znenia a zmyslu tak, ako to bolo jasne odôvodnené v namietanom rozhodnutí okresného súdu z 20. februára 2023. Argumentácia tohto rozhodnutia sťažovateľovi bez akéhokoľvek prvku právneho omylu objasňuje, prečo nie je dôvod priznať mu oslobodenie od súdneho poplatku 10 eur. Preto z tohto uznesenia okresného súdu nemožno vyvodit' porušenie sťažovateľových ústavných práv. Jeho ústavná sťažnosť voči tomuto z namietaných jedinému procesne prípustnému rozhodnutiu je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

14. Hoci možno mať určitú mieru pochopenia v súvislosti s nespokojnosťou sťažovateľa s tým, že o jeho dovolaní nebolo vecne rozhodnuté, treba na okraj uviesť, že sťažovateľ si svoje ústavné práva voči jednotlivým rozhodnutiam a postupom všeobecných súdov uplatňuje nad rámec limitov procesných kategórií (včasnosť, právomoc) ústavného práva procesného tak, ako sú vyjadrené v zákone o ústavnom súde. I voči jedinému rozhodnutiu všeobecných súdov, pri ktorom nebol dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti z procesných dôvodov, formuluje také výhrady, ktoré nemajú oporu v použitom ustanovení zákona – § 254 ods. 1 CSP. Takáto predstava spravodlivosti však opomína, že i ústavného práva na súdnu ochranu sa podľa čl. 51 ods. 1 ústavy možno domáhať len v medziach zákona.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2023

Robert Šorl
predseda senátu